

Riktlinjer för försörjningsstödsenheten

Program

Policy

Plan

» Riktlinjer

Regler

Beslutad av socialnämnden 27 april 2023,

§ 29/23. Dnr SON2023.0031

Dokumenttyp: Riktlinjer

Dokumentet gäller för: Sektor socialtjänst

Diarienummer: SON2023.0031

Reviderad: [Datum]

Giltighetstid: Tills vidare

Tidpunkt för aktualitetsprövning: En gång per mandatperiod

Dokumentansvarig: Enhetschef försörjningsstöd

Andra tillhörande dokument: [xxx]

Innehåll

Del 1 Rätt till bistånd, utredning, dokumentation	4
Rätten till bistånd enligt 4 kap 1 och 3 §§ socialtjänstlagen	4
Bistånd utöver skyldigheten enligt 4 kap 2 § socialtjänstlagen	5
Barnperspektiv vid handläggning av ekonomiskt bistånd	5
Dokumentationsskyldighet enligt socialtjänstlagen	6
Del 2 Försörjningsstöd, inkomster och tillgångar	7
Försörjningsstöd	7
Särskilda skäl till höjning av riksnormen	8
Särskilda skäl för beräkning av riksnormen till en lägre nivå	9
Inkomster och tillgångar som påverkar beräkning av försörjningsstöd	9
Inkomster och tillgångar som inte påverkar beräkning av försörjningsstöd	11
Tillgångar	12
Del 3 Ekonomiskt bistånd till särskilda kostnader	13
Boendekostnader	13
Elkostnader	15
Hemförsäkring	16
Avgift till fackförening och arbetslöshetskassa	16
Internet	16
Kommunala avgifter	17
Resor	17
Läkarvård, sjukhusvård och medicin	18
Umgängeskostnad och umgängesresor	19
Tandvård	20
Glasögon	21
Flyttkostnader	21
Hemutrustning	22
Spädbarnsutrustning	24
Hyresskulder	24
Skulder utöver hyresskuld samt skuldsanering	25
Skuldsanering	26
Rekreation/semester	27
Begravning och begravningskostnader	27
Återbetalning av ekonomiskt bistånd	29
Del 4 Särskilda grupper och övriga ärendetyper	30

Studerande.....	30
Egna företagare	31
Utländska medborgare	32
Våld i nära relationer.....	32
Brottsoffer	34
Ekonomiska avtal för bostad.....	35
Förmedling av egna medel.....	35

Del 1 Rätt till bistånd, utredning, dokumentation

Rätten till bistånd enligt 4 kap 1 och 3 §§ socialtjänstlagen

Grundförutsättningen för att en enskild person ska ha rätt till ekonomiskt bistånd är att hen inte själv kan tillgodose sina behov eller få dem tillgodosedda på annat sätt.

Detta innebär att personen i första hand ska utnyttja alla andra möjligheter att försörja sig genom lön, arbetslöshetsersättning, allmänna bidrag, ersättning från Försäkringskassan, egna tillgångar med mera.

Den som är arbetsför ska stå till arbetsmarknadens förfogande och vara aktivt arbetsökande. Den som inte kan stå till arbetsmarknadens förfogande ska vara sjukskriven av läkare och styrka detta med exempelvis läkarintyg.

Att stå till arbetsmarknadens förfogande och aktivt söka arbete innebär att:

- i god tid söka arbete innan utbildning eller arbete upphör
- i god tid anmäla sig på Arbetsförmedlingen och följa planering
- söka brett, det vill säga söka arbeten som man har utbildning för eller erfarenhet av men även okvalificerade arbeten som inte kräver speciell utbildning
- söka arbeten genom platsbanken och tidningar samt genom att ta egna kontakter med arbetsgivare som ej har utannonserade tjänster
- söka regelbundet
- söka arbete på orten, inom pendlingsavstånd samt i vissa fall i hela landet

Den som vägrar att delta i anvisad arbetsmarknadsåtgärd har inte rätt till bistånd enligt 4 kap 1 § socialtjänstlagen (SoL).

Rätt till bistånd föreligger inte heller om sökanden avstår från att söka arbete eller nekar till att ta anvisat arbete.

Då makars och sammanboendes försörjningsskyldighet mot varandra och föräldrars försörjningsskyldighet mot barn går före rätten till ekonomiskt bistånd, påverkar den ena partens eller föräldrars vägran att söka eller ta emot arbete även den andre partens och/eller barnets rätt till ekonomiskt bistånd.

Beslut enligt 4 kap 1 § SoL kan överklagas.

Bistånd utöver skyldigheten enligt 4 kap 2 § socialtjänstlagen

Socialnämnden får, men har inte skyldighet, att ge bistånd i andra fall än vad som omfattas av 4 kap 1 § socialtjänstlagen (SoL). Nämnden får därmed bevilja bistånd utöver sin skyldighet, till exempel utifrån barnets bästa.

Enligt 4 kap 2 § SoL får socialnämnden ge bistånd utöver skyldigheten i 4 kap 1 § SoL, om det finns skäl för det.

Ett beslut om bistånd enligt 4 kap 2 § SoL ska föregås av en prövning och ett avslag enligt 4 kap 1 § SoL. Beslut enligt 4 kap 2 § SoL kan inte överklagas med förvaltningsbesvär. Det kan dock överklagas genom laglighetsprövning enligt kommunallagen. Laglighetsprövning innebär att en allmän förvaltningsdomstol prövar beslutets laglighet men något annat beslut fattas inte i stället för det överklagade beslutet.

Beslut enligt 4 kap 2 § SoL fattas enligt särskild delegation.

Kommunens yttersta ansvar

Enligt 2 kap 1 § SoL har kommunen det yttersta ansvaret för att enskilda får det stöd och den hjälp som de behöver. I de fall då en person inte har rätt till bistånd enligt 4 kap 1 § SoL, men nöd bedöms föreligga, kan bistånd beviljas med hänvisning till kommunens yttersta ansvar. Beslut fattas då enligt 4 kap 1 § SoL.

Barnperspektiv vid handläggning av ekonomiskt bistånd

Barnets situation ska uppmärksammas när vuxna vänder sig till socialtjänsten med en ansökan om ekonomiskt eller annat bistånd till familjen. Regeringen har i en proposition (1996/97:124) angett att även om barnets bästa inte alltid är avgörande för vilket beslut som fattas, ska det alltid beaktas, utredas och redovisas.

Barnkonventionen blev svensk lag den 1 januari 2020. Den förstärker vikten av att anta ett barnperspektiv i allt som rör barnet och understryker barnets rätt att bli hörd. I biståndsbeslut som berör barn ska barnets bästa särskilt beaktas, i enlighet med 1 kap. 2 § socialtjänstlagen (SoL) och artikel 3 i barnkonventionen. Barn bör också ges möjlighet att framföra sina åsikter i frågor som rör dem, samt att få sina åsikter beaktade i förhållande till sin ålder och mognad, i enlighet med 11 kap. 10 § SoL och artikel 12 i barnkonventionen.

”När åtgärder rör barn skall det särskilt beaktas vad hänsynen till barnets bästa kräver. Med barn avses varje människa under 18 år.” (1 kap 2 § SoL)

” När en åtgärd rör ett barn ska barnet få relevant information. Ett barn ska ges möjlighet att framföra sina åsikter i frågor som rör barnet. Om barnet inte framför sina åsikter, ska hans eller hennes inställning så långt det är möjligt klarläggas på annat sätt. Barnets åsikter och inställning ska tillmätas betydelse i förhållande till hans eller hennes ålder och mognad.” (11 kap 10 § SoL)

Att få föräldrar självförsörjande är en del i socialnämndens arbete utifrån ett barnperspektiv. Det anses främja barnets bästa att föräldrarna blir självförsörjande och får en daglig sysselsättning. En annan del i socialnämndens arbete med ett barnperspektiv är samverkan mellan enheter inom sektor socialtjänst och samverkan med andra myndigheter.

När barnfamiljer ansöker om ekonomiskt eller annat bistånd ska hänsyn tas till barnets behov. För att säkerställa att hänsyn tas till barnets bästa uppmärksammas detta genomgående i riktlinjer för ekonomiskt bistånd. Detta gäller bland annat riktlinjer kring dokumentation, hyresskulder, elskulder, ekonomiska avtal samt umgängeskostnader. Vidare finns riktlinjer för barns ferieinkomster (sidan 12) och spädbarnsutrustning (sidan 33).

Vid kontakt med barnfamiljer med långvarigt behov av ekonomiskt bistånd, det vill säga mer än tio månader, ska barnets behov särskilt bevakas och beaktas inom viktiga områden. Det kan gälla till exempel ansökan om bistånd till fritidsaktiviteter, lägvistelse och semester/rekreation. Barns behov kan uppmärksammas genom till exempel hembesök. Bistånd utöver skyldighet kan utgå enligt 4 kap 2 § SoL (sidan 6).

När barnfamiljer är aktuella för försörjningsstöd bör handläggaren ge information om möjliga bidrag, till exempel extra studietillägg, kommunens ferieverksamhet samt andra stödformer.

I de fall där barnfamiljer har problem med sin ekonomi men har inkomster över försörjningsstödsnorm kan nämnden ge bistånd i form av ekonomisk rådgivning (sidan 51) och/eller förmedling av egna medel (sidan 49).

Dokumentationsskyldighet enligt socialtjänstlagen

Enligt 11 kap 5 § socialtjänstlagen (SoL) ska handläggning av ärenden som rör en enskild person dokumenteras. Med handläggning av ärende avses alla åtgärder från det att ett ärende blir aktuellt till dess att det avslutas. Allt som kommit fram i en

utredning om den enskilde och som har avgörande betydelse för beslut i ärendet ska dokumenteras. Dokumentationen ska innehålla tillräcklig, väsentlig och korrekt information.

Det individuella tjänstemannaansvaret medför att det är den enskilde tjänstemannen som är ansvarig för innehållet i de anteckningar som han eller hon gör om varje enskild person. Handläggaren får inte dröja med dokumentation under någon längre tid. Dokumentationen ska vara sådan att det vid varje tidpunkt är möjligt att se vad som kommit fram i ärendet och vilka åtgärder som har vidtagits. Grundutredningen i ett ärende bör inte vara mer än ett år gammal.

När ärendet rör barnfamiljer ska det dokumenteras hur barnets behov beaktats, vilka eventuella överväganden som gjorts och hur detta påverkat beslutet. Vid såväl negativa som positiva beslut ska en bedömning av barnets bästa göras och dokumenteras.

Av dokumentationen ska även framgå om någon i familjen är aktuell på någon annan enhet inom sektor socialtjänst.

Genomförandeplan

Enligt 3 kap 5 § SoL ska socialnämndens insatser för den enskilde utformas och genomföras tillsammans med den enskilde. Socialnämnden i Skövde har som mål att genomförandeplan ska upprättas tillsammans med den enskilde i varje ärende.

På Försörjningsstödsenheten ska en genomförandeplan ha upprättats senast efter sex månader för personer som uppbär försörjningsstöd. För unga vuxna upp till 29 år bör genomförandeplan upprättas redan efter tre månader. Undantag görs för personer där genomförandeplan inte är nödvändigt, till exempel vid tillfälligt behov av ekonomiskt bistånd eller där förenklad handläggning tillämpas.

Del 2 Försörjningsstöd, inkomster och tillgångar

Försörjningsstöd

Rätten till bistånd regleras i 4 kap 1-6 § § socialtjänstlagen (SoL). 1 och 3 § § anger vad man har rätt till, 2 § ger kommunen befogenhet, men inte skyldighet, att lämna bistånd i andra fall än vad som omfattas av 1 §. 4-6 § § reglerar kompetenshöjande verksamhet.

Rätt till ekonomiskt bistånd kan uppstå när den enskilde inte själv kan tillgodose sina behov eller få dem tillgodosedda på annat sätt. Den enskilde har rätt till bistånd för sin försörjning (försörjningsstöd) enligt 4 kap 1 och 3 § § SoL och för sin livsföring i övrigt enligt 4 kap 1 § SoL.

Den enskilde ska genom biståndet tillförsäkras en skälig levnadsnivå och biståndet ska utformas så att det stärker hans eller hennes resurser att leva ett självständigt liv. Särskild hänsyn ska tas till barnets bästa.

Försörjningsstöd och livsföring i övrigt

- Försörjningsstöd avser skäliga kostnader för livsmedel, kläder och skor, lek och fritid, hygien, barn- och ungdomsförsäkring samt gemensamma hushållskostnader såsom förbrukningsvaror, dagstidning och telefon/abonnemang. Summan av dessa poster fastställs i en riksnorm som gäller för hela landet. Socialnämnden i Skövde följer riksnormen. Fördelningen av summan på de olika posterna antas av socialnämnden varje år.
- Försörjningsstödet omfattar även skäliga kostnader för boende, hushållsel, arbetsresor, hemförsäkring samt avgift för medlemskap i fackförening och arbetslöshetskassa.
- Försörjningsstödet kan även beräknas till en högre nivå om det finns särskilda skäl till det, till exempel kostnader för umgängesbarn. Kostnaderna kan även beräknas till en lägre nivå om det finns skäl för det.
- Livsföring i övrigt omfattar allt annat som har betydelse när det gäller att bedöma om en människa har en rimlig levnadsstandard eller inte. I begreppet ingår bland annat skäliga kostnader för läkarvård, medicin, tandvård, glasögon, möbler och husgeråd. Socialnämnden fastställer skälig nivå för de olika posterna, se separata rubriker i del tre.
- Försörjningsstödet är avsett att täcka de mest nödvändiga behoven. Vilken standard biståndet bör garantera måste anpassas efter den allmänna standardutvecklingen i samhället, det vill säga till vad en låginkomsttagare i allmänhet kan kosta på sig.

Särskilda skäl till höjning av riksnormen

Om det finns särskilda skäl kan kostnader som ingår i riksnormen beräknas till ett högre belopp. Sådana särskilda skäl kan vara sjukdom eller handikapp. Det kan också gälla personer som utsatts för brott eller personer som behöver extra stöd för

att upprätthålla kontakten med sina barn. Exempel på kostnad som kan behöva beräknas till ett högre belopp är kosttillägg vid sjukdom. Höjningen av normen kan gälla för ett enstaka tillfälle eller för en längre period.

Innan bistånd till merkostnader kan beviljas ska det alltid undersökas om merkostnaden kan täckas genom andra ersättningar, till exempel handikappersättning/merkostnadsersättning, omvårdnadsbidrag eller LMA.

Särskilda skäl för beräkning av riksnormen till en lägre nivå

Särskilda skäl till sänkning av riksnormen kan vara vid behov av tillfällig hjälp i en akut nödsituation. Normen kan även beräknas till en lägre nivå då till exempel en person med missbruksproblem förbrukat sina inkomster eller om tidigare beviljat bistånd använts till annat än vad det är avsett för. Biståndet beräknas då endast för livsmedel och hygien (reducerad norm) samt eventuellt övriga kostnader som bedöms som nödvändiga.

Normen kan även beräknas till en lägre nivå om en person inte har vissa kostnader för poster som ingår i riksnormen, till exempel vid vistelse på sjukhus eller behandlingshem.

Beslut om bistånd enligt sänkt norm kan fattas enligt 4 kap 1 § SoL. Ett beslut om bistånd till en lägre nivå ska alltid föregås av ett avslagsbeslut enligt 4 kap 1 § SoL avseende försörjningsstöd enligt riksnorm.

Inkomster och tillgångar som påverkar beräkning av försörjningsstöd

Vid beräkning medräknas nettobelopp, det vill säga efter avdrag för skatt.

1. Arbetsinkomster.
2. Underhållsbidrag och underhållsstöd.
3. Barnbidrag och flerbarnstillägg.
4. Studiehjälp: studiebidrag och inackorderingstillägg, ej extra tillägg.
5. Utbildningsbidrag.
6. Ersättning till familjehem/kontaktperson, arvodesdel.
7. Sjukpenning.
8. Pensionsförmåner (även barnpension och efterlevandestöd) och livränta.

9. Bostadsbidrag.
10. Föräldrapenning. Vid bedömning av rätten till försörjningsstöd ska hänsyn tas till möjligheten att utnyttja föräldrapenning. Föräldrapenning ska alltid utnyttjas med maximalt belopp sju dagar/vecka. Upp till fyra veckor av dagar på lägstanivå kan få sparas utan att det påverkar försörjningsstödet.
11. Inkomster av eget arbete som hemmavarande studerande barn och ungdomar under 21 år har. Till skolgång räknas studier i grundskola, gymnasieskola eller annan jämförlig grundutbildning. Den inkomst som överstiger ett prisbasbelopp per kalenderår medräknas. Ovanstående gäller även de gymnasiestuderande ungdomar som i samråd med socialnämnden flyttat till eget boende.
12. Barns banktillgodohavanden överstigande 15 % av prisbasbeloppet per barn. Detta gäller inte inkomster från barns eget arbete, se punkt 11.
13. Hyresandel för hemmavarande barn med egen inkomst. Barnet har alltid rätt att disponera en del av sin inkomst. Denna del ska uppgå till minst ett prisbasbelopp per år.
14. Ersättning från arbetslöshetskassa, ALFA-kassa och ersättning vid arbetsmarknadsåtgärd.
15. Arv, försäkringar med mera. Även kapital- och pensionsförsäkringar som kan återköpas.
16. Överskjutande skatt med undantag för det belopp som innehålles av Kronofogdemyndigheten.
17. Omvårdnadsbidrag för handikappade barn. Dock ej merkostnadsdelen, som regel det skattefria beloppet.
18. Etableringsersättning samt tillhörande ersättningar för barn och boende.
19. Egna tillgångar till exempel kontanta medel, banktillgodohavanden, försäkringar, fonder, aktier, fordon, egen fastighet, bostadsrätt och andra realiserbara tillgångar. Om sökanden uppger att tillgångar utgör lån eller på annat sätt tillhör någon annan gäller att större penningbelopp som sökanden förfogar över kan antas vara annans pengar endast om starkt stöd för detta föreligger.
20. Tillgångar i form av banktillgodohavande, fonder och aktier i utländska banker.

21. Traktamenten. De utgifter som traktamentet är till för att täcka ska styrkas och betraktas då som en godkänd utgift.
22. Ersättning för resekostnader utöver det skattefria beloppet.
23. Tillgångar genom insättningar och vinster på spelkonton och nätcasinon.
24. Tillgångar på olika betaltjänster, exempelvis PayPal.
25. Tillgångar i form av kryptovaluta.
26. Ideellt skadestånd samt ekonomiskt skadestånd som utgör ersättning för inkomstförlust.
27. Habiliteringsersättning.

Inkomster och tillgångar som inte påverkar beräkning av försörjningsstöd

1. Ersättning till familjehem/kontaktpersoner, omkostnadsdelen.
2. Handikappersättning/merkostnadsersättning som ska täcka de merutgifter som handikappet ger.
3. Bidrag från fonder eller motsvarande. Undantag görs för fonder avsedda för speciella ändamål och ansökan om ekonomiskt bistånd avser samma ändamål, till exempel glasögon och tandvård.
4. Nettoinkomst av lön om 25% för den som omfattas av jobbstimulansen.
5. Inkomster av eget arbete som hemmavarande studerande barn och ungdomar under 21 år har, som understiger ett prisbasbelopp per kalenderår. Till skolgång räknas studier i grundskola, gymnasieskola eller annan jämförlig grundutbildning. Inkomsterna av eget arbete ska dock täcka kostnader som inte ingår i försörjningsstödsnormen till exempel legitimation, resor och så vidare. Ovanstående gäller även de gymnasiestuderande ungdomar som i samråd med socialnämnden flyttat till eget boende.
6. Barns banktillgodohavande upp till max 15 % av prisbasbeloppet per barn. Detta gäller inte inkomster från barns eget arbete, se punkt 5.
7. Studiehjälp: extra tillägg för studiebidrag.
8. Pensions-/kapitalförsäkring som inte kan återköpas.
9. Bankmedel som inte kan disponeras på grund av bestämmelser i gåvobrev eller testamente.

10. Fast egendom som inte kan överlåtas på grund av bestämmelser i gåvobrev eller testamente.
11. Ekonomiskt skadestånd som inte utgör ersättning för inkomstförlust.
12. Försäkringsersättningar som den enskilde får för att kompensera ekonomiska förluster och som inte utgör ersättning för inkomstförlust.
13. Skadestånd från staten i särskilda fall:
  - Tvångssteriliserade (lag 1999:332) 175000 kronor
  - Neurosedynskadade (lag 2005:466) 500000 kronor
  - Försummelse i samhällsvården (lag 2012:663) 250000 kronorOvanstående nämnda summor får den enskilda ha som förmögenhet utan att det påverkar rätten till bistånd.
14. Medel, med skäligt belopp, som sökande lånat av anhöriga till sin försörjning efter att den sökande kontaktat Försörjningsstödsenheten, i avvaktan på besökstid.
15. Överskjutande skatt som innehålles av Kronofogdemyndigheten.

Tillgångar

För att kunna avgöra om rätt till ekonomiskt bistånd föreligger måste en bedömning göras om behovet kan tillgodoses genom egna faktiska tillgångar. Med faktiska tillgångar avses till exempel bankmedel, aktier och fonder men också fordon, fastigheter med mera.

Fordonsinnehav

Kostnader för bil ingår som regel inte i skälig levnadsnivå. Bil är en realiserbar tillgång och kan beaktas som möjlig inkomst vid beräkning av försörjningsstöd om inte behovet bedöms som ytterst tillfälligt eller om synnerliga skäl föreligger enligt nedan:

1. Behov av bil, för arbetsresor/resor för att söka arbete, på grund av bristande kommunikationer. Behovet ska kunna styrkas enligt de principer som gäller för skatteavdrag för arbetsresor. Föreligger behov av bil för arbetsresor får även kostnader för resväg till och från barnomsorg medräknas.
2. Medicinska skäl för någon i hushållet. Behovet ska styrkas med läkarintyg och inte kunna tillgodoses genom färdtjänst eller

handikappersättning/merkostnadsersättning. Gäller även personer som beviljats bilstöd från Försäkringskassan.

3. Behov av bil för att kunna ha umgänge med barn, vid bristande allmänna kommunikationer.
4. Behov av bil föreligger på grund av att personen riskerar att bli utsatt för våld eller andra övergrepp av närstående.

Om synnerliga skäl föreligger enligt ovan får bilens värde uppgå till max ett prisbasbelopp. Undantag från detta kan ske om Försäkringskassan beviljat bidrag till bilinköpet.

Driftskostnader kan beviljas med max kommunalskattelagens schablon.

Fastighet/bostadsrätt

En bostadsrätt eller en villa kan vara en realiserbar tillgång som genom försäljning kan ge inkomster till försörjningen.

Krav på försäljning bör inte ställas om biståndsbehovet väntas bli kortvarigt (högst 3 månader) eller om bostadsrätten eller villan är belånad på sådant sätt att det inte kan bli något betydande överskott vid en försäljning och månadskostnaden är rimlig. Hänsyn ska tas till de sociala konsekvenser som kan uppstå främst när det gäller familjer med barn. Om krav på försäljning blir aktuellt ska den enskilde få en rådrumstid som normalt inte bör understiga 6 månader.

Del 3 Ekonomiskt bistånd till särskilda kostnader

Boendekostnader

Kostnader för boende ingår i försörjningsstödet faktiska del. Vid prövning av boendekostnader ska alltid en bedömning göras utifrån om kostnaden är skälig. Hänsyn ska tas till både hyresnivån och familjens sammansättning.

Skälig boendekostnad bör bedömas utifrån vad en låginkomsttagare på orten normalt har möjlighet att kosta på sig. Kostnaden i allmännyttiga bostadsföretag samt övriga större bostadsföretag på orten ska ligga till grund för bedömningen. Bedöms boendekostnaden vara för hög i förhållande till vad som är skäligt för det aktuella hushållet ska krav ställas på byte av bostad.

Där den enskilde äger bostaden eller betalar kallhyra ska den sökandes faktiska boendekostnad framräknas. Denna kan omfatta till exempel hyra/avgift, del av

räntekostnad, uppvärmning och sophämtning. Bedömning görs därefter om den faktiska boendekostnaden är skälig. I bedömningen ska även vägas in de kostnader för underhåll som på sikt kan tillkomma för de som bor i egen fastighet, vilket sammantaget kan göra att boendekostnaden blir oskäligt hög.

Krav på byte av bostad

Vid kortvarigt bidragsbehov bör den faktiska boendekostnaden godkännas även om den bedöms vara oskäligt hög. Detta förutsätter att den enskilde tidigare betalat hyra för boendet. Den enskilde bör inte under ett kortvarigt bidragsberoende tvingas flytta från en bostad han eller hon bott i under lång tid. Om bedömning görs att biståndsbehovet kan komma att bli långvarigt ska även beaktas om bostaden representerar ett ekonomiskt värde. Även detta kan utgöra skäl för krav på bostadsbyte.

Krav på byte till bostad med lägre boendekostnad ska ske utifrån en individuell bedömning och med hänsyn till de sociala konsekvenser som kan uppstå för familjen. Särskild hänsyn ska tas till barnets situation. Krav på byte till billigare bostad bör inte ställas om den enskilde har specialanpassad bostad eller på grund av sitt handikapp har särskilda behov eller om andra synnerliga sociala skäl föreligger.

Vid krav på bostadsbyte bör den enskilde få skälig tid för att byta bostaden. Skälig tid är uppsägningstid om tre månader samt ytterligare en månad. Har den enskilde egen fastighet eller bostadsrätt som ska säljas ska den enskilde få en rådrumstid som normalt inte bör understiga sex månader.

Om krav har ställts på bostadsbyte och rådrumstid har löpt ut, eller utredning visat att det finns möjlighet att flytta till billigare bostad men den enskilde väljer att inte flytta, ska boendekostnaden fastställas till en skälig nivå.

Fördyrade boendekostnader

Om den som får försörjningsstöd flyttar till en dyrare bostad beviljas bistånd till den högre boendekostnaden endast om en flytt är nödvändig för att familjen ska vara tillförsäkrade en skälig levnadsnivå. Det kan till exempel finnas starka medicinska skäl som styrker behov av flytt. Det kan också finnas sociala skäl, till exempel att familjen är trångbodd. Med trångboddhet avses att fler än två personer måste dela sovrum. Hänsyn bör även tas till umgängesbarn.

Boendekostnad ungdomar

Ekonomiskt bistånd till hyra för egen bostad utgår i regel inte till ungdomar under 21 år. Det finns dock ingen övre åldersgräns för hur länge ett fortsatt boende i föräldrahemmet kan anses skäligt. Avgörande för bedömningen ska vara att utredning visar att en egen bostad är nödvändig för att den unge ska uppnå skälig levnadsnivå. Vägledande för detta är att flertalet unga vuxna fortfarande bor kvar i föräldrahemmet på grund av studier och föräldrarnas försörjningsansvar. Skäl för undantag kan vara starka sociala skäl, att faktisk möjlighet saknas för att bo kvar i föräldrahemmet eller att den unge innan ansökan om försörjningsstöd varit självförsörjande och mer än tillfälligt betalat hyra för en egen bostad. Ungdomar som vill flytta hemifrån kan därmed endast ha rätt till bistånd till boendekostnad i undantagsfall om synnerliga skäl föreligger. Utgångspunkten ska vara att en flytt till eget boende ska planeras så att behov av bistånd inte uppstår.

För ungdomar som bor kvar i föräldrahemmet efter avslutade studier och söker försörjningsstöd, föreligger i normalfallet inte rätt till boendekostnad. Avgörande är att de inte tidigare betalat hyra och att föräldrarnas boendekostnader inte förändrats i och med att ungdomens studier och därmed föräldrarnas försörjningsansvar upphört. Har den unge däremot tidigare betalat hyra mer än tillfälligt ska skälig hyra beaktas.

Söker föräldrar försörjningsstöd och har vuxna barn med egen inkomst inneboende, ska beräkning göras utifrån att skälig hyra betalas till föräldrarna, oavsett om hyra betalas eller inte. Detta gäller såväl unga vuxna som är studerande med rätt till CSN som de med egen lön eller annan inkomst.

Vid tillfälligt boende hos såväl föräldrar som vänner ska som huvudregel inte någon boendekostnad beaktas.

Elkostnader

Kostnad för hushållsel ingår i försörjningsstödet faktiska del med skälig kostnad och kan beviljas enligt 4 kap 1 § socialtjänstlagen. De kostnader som kan godkännas är de som avser elkonsumention, till exempel förbrukning, nätavgifter och skatter. Avgifter för påminnelser, krav, ränta med mera kan inte godkännas. Kostnader som inte kan godkännas eller som överstiger vad som kan anses skäligt avslås enligt samma paragraf som ovan.

Kostnad för hushållsel beaktas i sin helhet i samband med förfallodagen. Den enskilde uppmanas att ha månadsvis fakturering.

För de som har en egen fastighet med eluppvärmning och för de som hyr lägenhet med kallhyra får en bedömning först göras huruvida den totala boendekostnaden är skälig.

Hemförsäkring

Kostnad för hemförsäkring bas, ingår med faktisk skälig kostnad i försörjningsstödet och medräknas i löpande ärenden i samband med förfallodagen. I hemförsäkring bas ingår sakförsäkring (brand och stöld), rättsskydd och ansvarsförsäkring.

Vid tillfälliga biståndsbehov som infaller i samband med hemförsäkringens förfallodag ska bistånd till hemförsäkring medräknas med belopp beräknat efter månadskostnad.

Endast i undantagsfall, om behovet av bistånd bedöms bli långvarigt, godkänns kostnader för hemförsäkring för längre perioder, till exempel halvår eller helår.

Avgift till fackförening och arbetslöshetskassa

Avgifter för medlemskap i fackförening och arbetslöshetskassa ingår i försörjningsstödet med faktisk kostnad. Vid bedömning av kostnaden ska utredning göras om den sökande kan ha rätt till en lägre avgift, på grund av arbetslöshet och/eller låg inkomst.

Bistånd till skulder för obetalda arbetslöshetskassaavgifter kan utgå enligt 4 kap 1 § eller 4 kap 2 § socialtjänstlagen under förutsättning att det föreligger särskilda skäl samt att den enskilde därigenom blir självförsörjande genom ersättning från arbetslöshetskassan.

Internet

Kostnad för internet i hemmet kan beviljas med skälig kostnad utifrån livsföring i övrigt efter individuell bedömning. Grundläggande behov av internet tillgodoses genom gemensamma hushållskostnader i riksnormen.

Kompletterande försörjningsstöd kan beviljas med skälig kostnad för vuxna respektive barnfamiljer om det föreligger behov utöver. Vuxna anses kunna ha behov av internet i hemmet för exempelvis deltagande i arbetsförberedande sysselsättning på distans, arbetssökande aktivitet och språkstudier på distans. För barnfamiljer ska även barn i skolålders behov av internet vägas in i bedömning. Barnen ska kunna delta i sociala sammanhang, ta del av samhällsinformation och vid behov skolundervisning på distans.

Kommunala avgifter

Barnomsorgsavgift

Familjer med en månadsinkomst lägre än 30 procent av prisbasbeloppet är avgiftsbefriade inom barnomsorgen, vilket innebär att familjer som har inkomst i nivå med försörjningsstödsnormen som regel inte ska betala avgift för barnomsorg. I de fall en avgift för barnomsorg är fastställd utgör den en godkänd kostnad vid ansökan om ekonomiskt bistånd. Vid tveksamhet kring avgift bör kontroll göras att rätt avgift är debiterad.

Barn som har plats inom barnomsorgen som en biståndsinsats på grund av särskilda behov ska inte debiteras avgift för biståndsinsatsen. Däremot kan avgift tas ut i normal omfattning för tid som överstiger beviljat bistånd.

Hemtjänstavgift

Vid debitering av hemtjänstavgift görs beräkning från sektor vård och omsorg så att den enskilde alltid har ett skäligt belopp, så kallat förbehållsbelopp, kvar till sina utgifter efter det att hyra och hemtjänstavgift betalats. Med hänsyn till detta ska försörjningsstöd ej utgå till kostnaden för hemtjänstavgift. Personer som tillfälligt har stora kostnader för glasögon, tandvård eller dylikt kan få nedsättning av hemtjänstavgiften under en begränsad tid. Detta gäller även personer boende på servicehus eller andra typer av särskilda boenden.

Resor

Arbetsresor och övriga resor kan beviljas enligt 4 kap 1 § socialtjänstlagen (SoL).

Arbetsresor

Arbetsresor samt resor för att söka arbete ingår i försörjningsstödet faktiska del enligt 4 kap 1 och 3 § § SoL.

Resor beviljas med allmänna kommunikationer. Vid deltagande i planering fler än två gånger per vecka beviljas månadskort, i annat fall beviljas enkelresor. Enstaka resor kan beviljas för arbetssökande i undantagsfall med upp till fyra enkelresor per månad, om resan är en förutsättning för arbetssökandet. En förutsättning för att bistånd till resor ska utgå är att den sökande bor mer än sex kilometer från sin planering, barnomsorg eller Arbetsförmedlingen.

I vissa fall kan Arbetsförmedlingen betala resor i samband med anställningsintervju på annan ort. Denna möjlighet ska alltid utnyttjas i första hand.

Arbetsresor kan beviljas för resa med egen bil om allmänna kommunikationer saknas. Ersättning utgår i dessa fall enligt kommunalskattelagens schablon.

Övriga resor

För att uppnå en skälig levnadsnivå kan den enskilde ha behov av resor utöver arbetsresor. Resor som avses är till exempel resor för att besöka läkare, tandläkare samt myndigheter. Resor kan även beviljas för att upprätthålla kontakt med familj och släktingar. Bistånd kan beviljas för resor med allmänna kommunikationer och avser enkelbiljetter, om avståndet överstiger sex kilometer.

Egenavgiften för sjukresor kan beviljas, upp till belopp för frikort.

I undantagsfall kan kostnad för resor med bil godkännas enligt riktlinjer för bilinnehav. Även kostnad för färdtjänst kan godkännas om behov av resor finns enligt ovan.

Resor som avser umgängesresor, semesterresor eller resor till anhörigas begravning redovisas i separata riktlinjer.

Läkarvård, sjukhusvård och medicin

Beslut om bistånd till läkarvård, medicin och sjukhusvård fattas enligt 4 kap 1 § socialtjänstlagen (SoL).

Läkarvård

Läkarvård avser vård utförd av läkare, sjukgymnast eller sjuksköterska inom Västra Götalandsregionens hälso- och sjukvård eller motsvarande samt av privatläkare som har avtal med regionen. Kostnader för vård kan beviljas med belopp som framgår av kvitto upp till högkostnadsbelopp. Kostnader för läkarvård kan även beviljas mot uppvisande av faktura. Bistånd utgår generellt inte för faktureringskostnad.

Undantag kan göras om fakturering görs på uppmaning av handläggare på Försörjningsstödsenheten.

Kostnader för cellprov samt mammografiundersökning är kostnadsfria inom Västra Götalandsregionen.

Kostnad för omskärelse avser ej sådan läkarvård som ingår i begreppet skälig levnadsnivå och ingår inte heller i högkostnadsskyddet för läkarvård.

Vad gäller psykoterapi, alternativ medicinsk behandling eller andra sjukvårdande insatser framgår det av kommentarer till socialtjänstlagen att det inte kan vara rimligt

att detta ska bekostas av socialtjänsten. Det är viktigt att markera att kommunernas yttersta ansvar för att de som vistas i kommunen får det stöd och den hjälp som de behöver inte ska omfatta insatser som åligger annan huvudman. Vid en eventuell ansökan måste alltid kommunens yttersta ansvar beaktas samt ett avslag ske med hänvisning till 4 kap 1 § SoL, att behovet inte bedöms ingå i skälig levnadsnivå och/eller att behovet bör kunna tillgodoses inom regionens hälso- och sjukvård.

Sjukhusvård

Avgifter för sjukhusvård är att betrakta som avgift för kost och logi och ingår därmed i försörjningsstödet. Godkänd kostnad, vid ansökan om försörjningsstöd, är den del av kostnaden som överstiger riksnormens belopp för livsmedel.

Medicin

Kostnader för medicin inom högkostnadsskydd kan beviljas med det belopp som framgår av kvitto från apotek med rubrik Receptspecifikation upp till högkostnadsbelopp. Kostnader för medicin kan även beviljas mot uppvisande av faktura. Vid tillfälliga hjälpbehov ska alltid möjligheten till avbetalning av medicinkostnaderna beaktas och bistånd i första hand beviljas med månadens avbetalningsbelopp. Har medicinkostnader betalats i sin helhet får hela beloppet beviljas om det bedöms som skäligt.

Kostnader för läkemedel som inte ingår i högkostnadsskyddet kan beviljas om synnerliga skäl föreligger.

Umgängeskostnad och umgängesresor

Vid beslut avseende kostnad för umgänge med barn ska särskilt beaktas vad hänsyn till barnets bästa kräver.

Umgängeskostnad

Förälder som uppbär försörjningsstöd har rätt till ekonomiskt bistånd för kostnader för umgänge med sina barn. Beslut fattas enligt 4 kap 1 och 3 § § socialtjänstlagen (SoL).

Försörjningsstödet beräknas enligt riksnorm och i regel för umgänge vartannat veckoslut där varje påbörjad dag utgör en dag. Undantag kan göras för semester och lovperioder.

Bistånd till umgänge oftare än varannan helg bör styrkas med intyg från den andre föräldern. Intyg om umgängestid kan krävas även för umgänge varannan helg om det

finns skäl till det. Intyg bör dock inte krävas om föräldrarna är i konflikt med varandra och det kan antas att krav på intyg kan fördjupa konflikten ytterligare.

Omfattar ansökan kostnader för umgänge en längre regelbunden tid varje månad ska utredning göras om umgängestiden istället avser växelvis boende. Vid utredning kan ett umgängesintyg begäras in från den förälder som har den faktiska vården och där barnet är folkbokförd. Vid behov kan kontakt tas med den andra föräldern. Vid förändrad boendesituation för barn ska även möjlighet att erhålla underhållsstöd utredas.

Umgängesresor

Bistånd till umgängesresor kan utgå för resor inom Västra Götalands län med högst två resor per månad alternativt för hälften av de resor som finns reglerade i umgängesavtal. Beslut fattas enligt 4 kap 1 § SoL. Vid utredning och beslut om umgängesresor ska beaktas att även den förälder som barnet bor hos ska ta del i de kostnader som kan uppkomma i samband med att barnet umgås med den andre föräldern. Bidragsskyldigheten ska bestämmas efter vad som är skäligt med hänsyn till föräldrarnas gemensamma ekonomiska förmåga och övriga omständigheter.

Längre umgängesresor, utanför Västra Götalands län, beviljas i begränsad omfattning och endast om synnerliga skäl föreligger.

Tandvård

Bistånd till tandvård kan omfatta såväl akut behandling som mer omfattande nödvändig tandvård. Beslut fattas enligt 4 kap 1 § socialtjänstlagen. För de som tillhör Västra Götalandsregionen är tandvården kostnadsfri till och med 31 december det år man fyller 23 år.

Med akut tandvård menas i första hand det som måste åtgärdas omgående på grund av värk. Förlust av eller skada på tand, som i väsentlig grad nedsätter tuggfunktionen, kan även bedömas som akut tandvård.

Avser ansökan mer omfattande tandvård ska kostnadsförslag lämnas. Av kostnadsförslaget ska framgå om behandlingen avser nödvändig tandvård och om behandlingen kan skjutas upp. Vidare ska framgå vilken tidsperiod som behövs för att behandlingen ska kunna utföras. Inför beslut avseende mer omfattande tandvård ska samråd ske med behandlande tandläkare för en korrekt bedömning av behov och kostnad.

Ekonomiskt bistånd kan utgå till tandvårdsbehandling som inte kan skjutas upp och ska avse billigaste alternativ. I de fall där särskilda skäl finns att frångå detta ska skälen noggrant dokumenteras.

I den bedömning som görs beträffande kostnaden ska även vägas in den enskildes förmåga att själv tillgodose behovet inom rimlig tid samt om den enskilde kunnat tillgodose behovet under en period då hen varit självförsörjande.

Huvudregeln för bistånd till tandvård är att kostnaden godkänns genom en bedömning men beslut avseende betalda eller fakturerade kostnader tas i samband med ansökan varje månad.

Glasögon

Bistånd till glasögon ingår i begreppet skälig levnadsnivå och beslut fattas enligt 4 kap 1 § socialtjänstlagen.

Ekonomiskt bistånd avseende glasögon kan utgå till faktisk kostnad för synundersökning och standardglas samt till skälig faktisk kostnad för glasögonbåge, dock max 2 % av prisbasbeloppet. Beslut om bistånd fattas utifrån inlämnat kostnadsförslag. Av förslaget ska framgå behov av glasögon samt kostnad.

Bistånd till linser, färgade glas eller andra fördyrande åtgärder får endast beviljas om det finns särskilda skäl och behovet är styrkt genom läkare eller optiker.

För barn mellan 0-19 år subventioneras glasögon till viss del via Västra Götalandsregionen.

Flyttkostnader

Beslut om flyttkostnader fattas enligt 4 kap 1 § socialtjänstlagen. Utgångspunkten är att de flesta människor själva planerar och organiserar sin flytt med hjälp av släkt och vänner på ett sådant sätt att onödiga kostnader inte uppstår. Bistånd till flyttkostnader kan beviljas om det föreligger särskilda skäl och om någon/några förutsättningar enligt nedan är uppfyllda:

- om skälet till flytten är möjlighet till arbete som kan leda till självförsörjning.
- om sökanden har godtagbara sociala skäl, till exempel att sökanden har särskilt behov av nära kontakt med anhöriga som bor på annan ort. Det ska särskilt beaktas vad som krävs med hänsyn till barnets bästa.
- om flytten orsakas av separation från maka/ make/ sammanboende på grund av övergrepp.

- vid förändrade familjeförhållanden som motiverar bostadsbyte. Detta kan gälla till exempel om krav ställts på byte till billigare bostad enligt skäl som anges i riktlinjer för boendekostnad.

Beslut om bistånd till flyttkostnader ska avse billigaste alternativet samt till flytt inom landet. Det ska alltid utredas om behovet kan tillgodoses på annat sätt till exempel genom att anhöriga kan hjälpa till eller att Arbetsförmedlingen står för kostnaden.

Bistånd till flyttkostnader kan omfatta hyra av släpkärra samt bensin. Om den enskilde på grund av sjukdom, ålder eller andra skäl inte klarar av att flytta på egen hand, bör biståndet omfatta skäliga kostnader för en flyttfirma. Vid flytt med flyttfirma samt vid längre flytt ska kostnadsförslag uppvisas.

Har den som flyttar ett löpande behov av försörjningsstöd som kvarstår i den nya kommunen bör ansökan om försörjningsstöd för första månaden i den nya kommunen prövas av den gamla kommunen.

Flyktingar och vissa andra invandrare som önskar återvända till hemlandet kan ansöka om resebidrag från Migrationsverket.

Hemutrustning

Beslut om bistånd till hemutrustning fattas enligt 4 kap 1 § socialtjänstlagen. Hänsyn till hushållets befintliga utrustning ska alltid tas och möjligheten att köpa begagnat ska beaktas. Beviljat bistånd ska avse grundutrustning. Om sökanden inom en rimlig framtid själv förväntas kunna tillgodose sina behov ska endast den utrustning beviljas som är absolut nödvändig i avvaktan på att den enskilde själv kan tillgodose sina behov. Särskild hänsyn ska tas till barns behov.

Grundutrustning

Det ingår i skälig levnadsnivå att ha ett hem som fungerar tillfredsställande, men det finns ingen allmän rätt för den som får en bostad och har dålig ekonomi att få ekonomiskt bistånd till utrustning av bostaden. De flesta får därför hänvisas till att klara av situationen på det sätt som människor i allmänhet gör, det vill säga genom planering, sparande, lån och gåvor från det egna nätverket och så vidare. Detta gäller särskilt för unga personer som flyttar hemifrån och som har kunnat planera för sin flytt till eget boende.

Efter särskild prövning kan bidrag till hemutrustning utgå till ungdomar som i samråd med socialnämnden flyttar till eget boende på grund av konflikter i hemmet om behovet inte kan tillgodoses på annat sätt. Detta gäller även ungdomar som flyttar från stödboende.

Bistånd till grundutrustning kan också utgå till personer som under en längre tid vårdats på psykiatriskt sjukhus och skrivs ut till eget boende eller till personer som skrivs ut från vård eller behandling vid kriminalvårdsanstalt eller behandlingshem och saknar hemutrustning. Bistånd kan även beviljas vid skilsmässa eller då vårdnad av barn övergår till den andre föräldern om särskilda skäl föreligger.

Vad gäller personer som, via sektor socialtjänst, vårdas på behandlingshem eller i familjevård och i samband med utskrivning ansöker om ekonomiskt bistånd till hemutrustning kan beslut fattas av den placerande handläggaren eller handläggare på försörjningsstödsenheten.

I grundutrustning ingår köksmöbler och det som behövs för matlagning och att äta, sängar och erforderlig bäddutrustning, sittmöbel för vardagsrum och lampor i förhållande till bostadens storlek. Erforderlig utrustning för städning ingår även i grundutrustning.

Inköp av TV/dator ingår inte i grundutrustningsbehovet och bistånd till TV/dator kan endast beviljas om utredning visar att det finns särskilda behov. Särskilda behov kan till exempel föreligga för barnfamiljer och för personer som av olika anledningar lever isolerat. Skövde kommun har som policy att alla ungdomar från och med åk 7 erbjuds skoldator, som även kan användas i hemmet. Därmed anses barnfamiljers behov av dator vara tillgodosett.

Kompletterande hemutrustning

Kompletterande nödvändig hemutrustning kan beviljas till personer som under en längre tid uppburit försörjningsstöd, samt till personer med låg inkomst som saknat möjlighet att spara till nyanskaffningar. Kompletteringsköp avser sådan hemutrustning som ingår i grundutrustningen.

Hemutrustning för nyanlända och flyktingar

Tidigare har vissa flyktingar och nyanlända kunnat ansöka om hemutrustningslån via CSN. Genom en lagändring upphörde den möjligheten 2010. Staten har fortsatt ansvar för integration och etablering för nyanlända och flyktingar. Det finns inget uttalat från Socialstyrelsen eller annan myndighet att ansvaret för hemutrustning nu tillfaller kommunerna.

För dessa grupper ska försörjningen tillgodoses genom andra myndigheter. Vid behov kan personerna tillfälligt ansöka om försörjningsstöd i avvaktan på andra ersättningar och självförsörjning. Detta avser endast stöd i försörjningen enligt riksnorm för uppehälle och nödvändiga kostnader för boende. Utifrån kommunens begränsade ansvar omfattas inte kostnader för hemutrustning.

Spädbarnsutrustning

Bistånd till kläder och annan utrustning i samband med barns födelse kan beviljas, med maximalt 12 % av prisbasbeloppet, om familjen inte kan tillgodose behovet på annat sätt. Beslut fattas enligt 4 kap 1 § socialtjänstlagen.

Bistånd till spädbarnsutrustning avser såväl försörjningsstöd, såsom kläder, samt det som behövs för att barnet ska uppnå en skälig levnadsnivå. Kläder avser bara det allra första behovet då bistånd till kläder därefter ingår i försörjningsstödet.

Vid bedömning av behov ska alltid beaktas att viss utrustning, till exempel barnvagn, kan köpas begagnat och hänsyn ska även tas till den utrustning som finns sedan tidigare. Om familjen inom kort bedöms bli självförsörjande ska bistånd endast beviljas för det absolut nödvändigaste. I bedömningen ska också vägas in om familjen tidigare varit självförsörjande och då kunnat tillgodose behovet av spädbarnsutrustning.

Hyresskulder

Bistånd utgår generellt inte till skulder. Bistånd till skulder kan beviljas efter individuell prövning och om bedömning görs att allvarliga sociala konsekvenser skulle uppstå för den enskilde om skulden inte betalas. Beslut om bistånd till hyresskulder fattas enligt 4 kap 1 § eller 4 kap 2 § socialtjänstlagen (SoL) enligt särskild delegation.

I den utredning som ligger till grund för beslut att såväl bevilja som att avslå bistånd till hyresskulder ska särskilt beaktas vad som krävs med hänsyn till barnets bästa.

Bistånd till hyresskuld enligt 4 kap 1 § SoL

Beslut om bistånd till hyresskuld fattas enligt 4 kap 1 § SoL om behovet inte kan tillgodoses på annat sätt och rätt till bistånd föreligger enligt nedan.

Om sökanden har saknat eller haft låga inkomster och därför inte kunnat betala hyran, men ansöker först senare om bistånd till skulden, föreligger rätt till bistånd som om sökanden gjort ansökan redan innan hyran förföll till betalning. Detta under förutsättning att övriga villkor för rätt till bistånd är uppfyllda.

Vid ekonomisk beräkning med anledning av hyresskuld ska även beaktas om en sökandes hyra är skälig enligt samma regler som gäller vid prövning av boendekostnader avseende försörjningsstöd.

Har sökanden varit berättigad till bistånd men inte sökt detta under den tid som skulden uppkommit beviljas i första hand normutfyllnad. Det ska då utredas om den sökande har möjlighet till avbetalning av resterande skuld och att ingen avhysningssituation uppstår.

Vid avhysningssituationer kan ekonomiskt bistånd till hyresskuld beviljas endast om en reglering av skulden leder till att den enskilde får bo kvar.

Bistånd till hyresskuld enligt 4 kap 2 § SoL

Beslut enligt 4 kap 2 § SoL ska alltid föregås av ett avslagsbeslut enligt 4 kap 1 § SoL.

Föreligger en avhysningssituation och den sökande haft råd att betala sina boendekostnader men inte gjort det, måste en bedömning av de konsekvenser som en avhysning innebär för den enskilde göras. Finns möjlighet att få annan bostad och detta i övrigt anses rimligt, föreligger ej rätt till bistånd till hyresskulder.

Visar utredning enligt ovan att konsekvenserna för den enskilde blir orimliga om bistånd till hyresskulden inte beviljas får bistånd beviljas.

Beslut fattas enligt 4 kap 2 § SoL. Om familjen har betalningsutrymme i sin ekonomi som gör att det beviljade biståndet till skulden kan återbetalas ska bistånd beviljas mot återbetalning.

Beslut om bistånd till hyresskulder enligt 4 kap 2 § SoL gäller framförallt för barnfamiljer, men även för personer med psykiska funktionshinder och andra grupper med behov av särskilt stöd.

Skulder utöver hyresskuld samt skuldsanering

Bistånd utgår generellt inte till skulder. Bistånd till skulder, som avser tjänst eller taxa som ingår i försörjningsstödet, kan beviljas efter individuell prövning och om bedömning görs att allvarliga sociala konsekvenser skulle uppstå för den enskilde om skulden inte betalas. Beslut om bistånd till skulder fattas enligt 4 kap 1 § eller 4 kap 2 § socialtjänstlagen (SoL) enligt särskild delegation.

I den utredning som ligger till grund för beslut att såväl bevilja som att avslå bistånd till skulder ska särskilt beaktas vad som krävs med hänsyn till barnets bästa.

Bistånd till skulder enligt 4 kap 1 § SoL

Beslut om bistånd till skulder fattas enligt 4 kap 1 § SoL om behovet inte kan tillgodoses på annat sätt och sökanden har saknat eller haft låga inkomster under den tid som skulden uppkommit. Vidare gäller att övriga villkor för rätt till bistånd ska vara uppfyllda.

Har sökanden varit berättigad till bistånd men ej sökt detta under den tid som skulden uppkommit beviljas i första hand normutfyllnad.

Bistånd till skulder enligt 4 kap 2 § SoL

Om den sökande haft utrymme att betala kostnader avseende tjänst eller taxa som ingår i försörjningsstödet men inte gjort det, och det föreligger risk för elavstängning, hot om avstängning från arbetslöshetskassa, avstängning från barnomsorg och så vidare, ska en bedömning göras av vilka konsekvenser som uppstår för den enskilde på grund av att skulden inte regleras.

Visar utredning enligt ovan att konsekvenserna för den enskilde blir orimliga om bistånd till skulden inte beviljas kan bistånd beviljas. Beslut fattas enligt 4 kap 2 § SoL och ska alltid föregås av ett avslagsbeslut enligt 4 kap 1 § SoL. Om familjen har betalningsutrymme i sin ekonomi som gör att det beviljade biståndet till skulden kan återbetalas ska bistånd beviljas mot återbetalning.

Beslut om bistånd till skulder enligt 4 kap 2 § SoL gäller framförallt för barnfamiljer, personer med psykiska funktionshinder och andra grupper med behov av särskilt stöd.

Skuldsanering

Beslut om ekonomiskt bistånd till skuldsanering fattas enligt 4 kap 2 § SoL enligt särskild delegation och ska alltid föregås av ett avslagsbeslut enligt 4 kap 1 § SoL.

För personer som beviljats en skuldsanering genom Kronofogdemyndigheten kan bistånd beviljas till vissa akuta skulder i ett inledningsskede. Detta avser personer som normalt är tillförsäkrade en skälig levnadsnivå genom egna inkomster och ej är berättigade till bistånd genom försörjningsstöd.

Avgörande för bistånd till skuldsanering är att biståndet gör det möjligt för den enskilde att själv klara sin försörjning i framtiden inklusive den betalningsplan som Kronofogden fastställt.

De skulder som kan bli aktuella är även här skulder som avser tjänst eller taxa som ingår i försörjningsstödet och som ingår i begreppet skälig levnadsnivå samt utgifter i betalningsplanen.

Rekreation/semester

Rätten till semester är en arbetsrättslig fråga och omfattar därmed inte personer som för närvarande saknar anställning. I vissa fall kan dock någon form av rekreation vara nödvändig för att en person eller en familj ska uppnå en skälig levnadsnivå. Barnets behov ska särskilt beaktas.

Bistånd till kostnader för rekreation kan beviljas om synnerliga skäl föreligger.

Beslut fattas enligt 4 kap 1 § socialtjänstlagen. Hänsyn ska tas till vad en låginkomsttagare på orten kan kosta på sig och avser resor inom landet.

Med rekreation avses sådana aktiviteter som normalt hör ihop med semester, till exempel resor och vistelse på annan ort. Syftet med resan kan vara att stärka familjegemenskapen eller att ge en gemensam positiv upplevelse för en familj som under lång tid uppburit ekonomiskt bistånd.

Bistånd till koloni- eller lägervistelse för barn kan beviljas om det krävs för att barnet ska uppnå en skälig levnadsnivå. Barn som lever i familjer med långvarigt biståndsbehov ska särskilt uppmärksammas.

Bistånd till långväga resor, till exempel till ett tidigare hemland, ingår inte i den typ av resor som kan beviljas enligt riktlinjer för rekreation och semester.

Begravning och begravningskostnader

Enligt 5 kap 2 § begravningslagen åligger det kommunen att ordna med gravsättning om den avlidne inte efterlämnar någon som kan ansvara för det. Ansvarig är den kommun där den avlidne senast var folkbokförd eller, om den avlidne inte har varit folkbokförd i Sverige, av den kommun där dödsfallet inträffade. För kostnaderna har kommunen rätt till ersättning av dödsboet.

Bistånd till begravningskostnader kan utgå om dödsboet saknar tillgångar som täcker begravningskostnaderna. Tillgångarna i dödsboet ska i första hand användas till begravningskostnaderna och bistånd kan beviljas till hela eller delar av kostnaden. Godkänd kostnad för begravning och gravsten uppgår till max 50 % av basbeloppet. Beslut om bistånd till begravningskostnader fattas enligt 4 kap 1 § socialtjänstlagen.

Vid bedömning av rätten till bistånd bör hänsyn tas till allmänt vedertagna begravningstraditioner och i förekommande fall olika religiösa och etniska gruppers speciella önskemål om hur en begravning ska ordnas.

Bistånd till begravningskostnader bör omfatta kostnader för det som hör samman med att ta hand om stoftet och begravningsakten, förtäring för sörjande, transport till gravplats i Sverige, samt gravplats och gravsten med inskription. Biståndet omfattar dock inte transport till Sverige från annat land.

Bistånd till begravningskostnader utomlands kan beviljas om det föreligger särskilda skäl. Utgångspunkten för bedömningen av skäligheten i begravningskostnaderna ska vara kostnaden för en begravning i Sverige det vill säga max 50 % av prisbasbeloppet. Kostnader för att transportera den döde till dennes hemland utanför Sverige ingår dock inte i rätten till bistånd.

Ansökan om begravningskostnader ska kompletteras med dödsboanmälan eller bouppteckning samt underlag som styrker kostnaderna. Vid bedömning om rätten till bistånd ska följande beaktas:

- Om den avlidne givit bort tillgångar eller sålt egendom förmånligt till dödsbodelägare.
- Om försäkring utfaller som avser begravningskostnad. Observera att detta som regel inte framgår av dödsboanmälan. Ekonomiskt bistånd kan då beviljas som förskott på förmån.
- Om efterlevande make/maka har tillgångar, överstigande hans eller hennes normbehov. Efterlevande make/maka har en underhållsskyldighet som kvarstår efter dödsfallet och även omfattar begravningskostnader.
- Om utbetalning i form av överskjutande skatt förväntas betalas ut till dödsboet bör ekonomiskt bistånd beviljas som förskott på förmån.

Finns tillgångar i ett dödsbo i form av fast egendom kan dessa ha ett högre realisationsvärde än taxeringsvärde vid bouppteckning. Bistånd ska då ej utgå till begravningskostnaderna.

Då föräldrar är försörjningsskyldiga för sina barn kan ansökan om begravningskostnader för minderåriga barn ej göras av ett dödsbo. Föräldrar ska efter förmåga stå för kostnader för barns begravning. En eventuell ansökan prövas utifrån föräldrarnas ekonomi.

Asylsökandes begravning

När det gäller en vuxen asylsökandes begravning är rättsläget oklart. Bedömning får göras i varje enskilt fall. Om bistånd beviljas godkänns endast kostnader som avser själva gravsättningen i enlighet med 5 kap 2 § Begravningslagen.

Kostnad för asylsökande barns begravning kan omfattas av ersättning enligt Lagen om mottagande av asylsökande m.fl. (LMA). Syftet med ersättningen är att de som omfattas av lagen får ett drägligt liv under sin vistelse i Sverige. Begravningen av ett avlidet barn anses vara ett sådant angeläget behov som avses i 18 § LMA. Att tillgodose detta behov framstår som nödvändigt för att föräldrarna ska kunna uppnå en dräglig livsföring. Personer som omfattas av LMA och som saknar egna medel att bekosta ett avlidet barns begravning ska därför anses berättigade till särskilt bidrag för kostnaden enligt 18 § LMA.

Resor i samband med begravning

Utöver kostnad för begravning kan även bistånd beviljas för resa till nära anhörigs begravning. Med nära anhörig avses make, maka, registrerad partner, sambo, barn, föräldrar, syskon, svärföräldrar, barnbarn och mor- och farföräldrar. Dessa kostnader prövas individuellt och inte som en kostnad för dödsboet. Begravningsresa kan beviljas för resa inom Sverige.

Återbetalning av ekonomiskt bistånd

Grundregeln beträffande ekonomiskt bistånd enligt 4 kap 1 § socialtjänstlagen (SoL) är att den enskilde inte är återbetalningsskyldig. Undantag stadgas i 9 kap 1 och 2 § § SoL.

Beslut som avser ekonomiskt bistånd som kan komma att återkrävas enligt 9 kap 1 och 2 § § SoL ska vara skriftligt. Beslutet ska delges den enskilde enligt rutin för förenklad delgivning. Endast den som beviljats bistånd mot återbetalning kan återkrävas. Även ekonomiskt bistånd enligt 4 kap 2 § SoL får återkrävas om det getts under villkor om återbetalning.

Den som fått bistånd mot återbetalning enligt 9 kap 2 § SoL eller beslut om återkrav enligt 9 kap 1 § SoL har alltid rätt att få sin förmåga att återbetala prövad.

9 kap 2 § SoL

Enligt 9 kap 2 § SoL får socialnämnden återkräva bistånd som den enskilde har erhållit enligt 4 kap 1 § SoL om det har lämnats

1. som förskott på en förmån eller ersättning,
2. till den som är indragen i arbetskonflikt, eller

3. till den som på grund av förhållande som han eller hon inte kunnat råda över hindrats från att förfoga över sina inkomster och tillgångar.

I de fall då talan måste väckas i förvaltningsrätt avseende återkrav enligt 9 kap 2 § SoL får talan väckas av handläggare.

9 kap 1 § SoL

Återbetalning enligt 9 kap 1 § SoL avser bistånd som utbetalats felaktigt eller med för högt belopp på grund av att den enskilde lämnat oriktiga uppgifter eller underlåtit att lämna uppgifter. Återkrav kan även riktas mot den som felaktigt eller med för högt belopp uppburit ekonomiskt bistånd och skäligen borde ha insett detta.

Beslut om återkrav mot den som felaktigt eller med för högt belopp uppburit ekonomiskt bistånd fattas enligt särskild delegation.

I de fall då talan måste väckas i förvaltningsrätt avseende återkrav enligt 9 kap 1 § SoL fattas beslut av socialnämnden. Beslutsrätten kan inte delegeras till tjänsteman.

Del 4 Särskilda grupper och övriga ärendetyper

Studierande

Vuxna studerande ska försörja sig genom studiemedelssystemet och rätt till ekonomiskt bistånd föreligger därmed inte. Detta gäller oavsett om den studerande har rätt till studiemedel eller inte.

Då makars, sammanboendes och föräldrars försörjningsskyldighet mot varandra och mot barn går före rätten till bistånd gäller även att inte heller den studerandes familj har rätt till bistånd.

Endast tillfälligt, i akuta situationer, kan den studerande och/eller dennes familj erhålla försörjningsstöd utifrån kommunens yttersta ansvar.

Under vissa förutsättningar kan bedömning göras att en person får studera med bibehållen rätt till försörjningsstöd enligt nedan:

1. Person med studiehinder på grund av sjukdom eller handikapp.
2. Rehabiliterande åtgärder i förebyggande syfte, till exempel försörjningsstöd till personer som av medicinska eller andra skäl inte är berättigade till studiemedel eller annan studiesocial förmån för omskolning.

3. Studerande i vuxenutbildning på grundläggande nivå motsvarande grundskolan som, enligt socialnämndens bedömning, inte kan stå till arbetsmarknadens förfogande utan grundskoleutbildning. Den studerande skall dock alltid söka studiemedel, lån- och bidragsdel, i första hand.
4. Studerande på SFI (Svenska För Invandrare).
5. De personer som deltar i Catch Up kan i enlighet med uppgjord planering bedriva studier på grundskole- eller gymnasienivå under en begränsad tid.
6. Studerande som erhåller studiestartsstöd.

Beslut om bibehållet försörjningsstöd under studier enligt ovanstående fattas enligt särskild delegation.

Bistånd till studerande kan beviljas, vid studieuppehåll under sommaren, under förutsättning att den studerande aktivt har sökt arbete inför studieuppehållet men inte erhållit något eller får vänta på att lön utbetalas och i övrigt uppfyller kraven för försörjningsstöd.

Personer som deltar i studier som en arbetsmarknadsåtgärd och som erhållit alla tillgängliga stödformer, kan erhålla normutfyllnad under förutsättning att de i övrigt uppfyller kraven för försörjningsstöd.

Föräldrar är försörjningsskyldiga för sina barn så länge barnen studerar på grund- eller gymnasienivå, dock som längst till dess barnet fyller 21 år. Om en ungdom på grund av synnerliga sociala skäl inte kan bo kvar i föräldrahemmet och föräldrarna inte har möjlighet/vägrar uppfylla sin försörjningsplikt, kan ekonomiskt bistånd utgå till ungdomar i grund- eller gymnasieutbildning.

Egna företagare

Huvudregeln är att den som driver företag inte har rätt till försörjningsstöd. Den enskilde ska hänvisas till att ta ut avtalsenlig lön eller att ställa sig till arbetsmarknadens förfogande.

Försörjningsstöd utgår inte heller till att finansiera affärsverksamhet eller till att reglera skulder som uppkommit i sådan verksamhet.

I undantagsfall kan försörjningsstöd utgå under en begränsad tid för att starta eller avveckla företag under förutsättning att den sökande står till arbetsmarknadens förfogande. Under startskedet gäller att "starta-eget-bidrag" ska ha beviljats genom Arbetsförmedlingen och att detta inte täcker den enskildes behov. Undantag kan

även göras om det är viktigt för den enskildes rehabilitering att kunna driva sitt företag och/eller synnerliga skäl föreligger.

Utländska medborgare

Allmänt gäller att de som vistas i Sverige omfattas av socialtjänstlagens regler om kommunens yttersta ansvar. För den som vistas här tillfälligt, till exempel som turist eller som arbetssökande enligt EES-avtalet, inskränker sig biståndet som regel till att den enskilde i första hand beviljas resa till sin ambassad. I undantagsfall kan bistånd beviljas till hemresa och uppehälle i avvaktan på att utresa kan ske.

Enligt EU-avtalets regler om fri rörlighet har EU- och EES-medborgare rätt att vistas i Sverige under tre månader utan uppehållstillstånd under förutsättning att de kan försörja sig, vilket innebär att rätt till bistånd i regel inte föreligger. En person som har haft arbete i Sverige under en tid men blir arbetslös, bibehåller sin status som arbetstagare under en period om sex månader. Detta innebär att personen kan ha rätt till ekonomiskt bistånd för sin försörjning om bedömning görs att det finns en faktisk möjlighet att personen inom rimlig tid åter kommer att få ett arbete.

Vad gäller asylsökande framgår av Lagen (1994:137) om mottagande av asylsökande m fl, att de som omfattas av denna lag inte har rätt till bistånd enligt 4 kap 1 § socialtjänstlagen. En utlänning som omfattas av Lagen om mottagande av asylsökande m fl och som saknar medel har rätt till bistånd för sin dagliga livsföring, så kallad LMA-ersättning, från Migrationsverket.

Våld i nära relationer

Enligt 5 kap 11 § andra stycket socialtjänstlagen (SoL) har socialnämnden ett ansvar att särskilt beakta att kvinnor som är eller har varit utsatta för våld eller andra övergrepp av närstående kan vara i behov av stöd eller hjälp för att förändra sin situation. Enligt fjärde stycket samma lagrum ska socialnämnden också särskilt beakta att barn som bevittnat våld eller andra övergrepp av eller mot närstående vuxna är offer för brott och ansvarar för att barnet får det stöd och den hjälp barnet behöver.

Socialnämnden har sektorsövergripande riktlinjer kring våld i nära relationer, se Handlingsplan mot våld i nära relation. Se även Socialstyrelsens handbok VÅLD – Handbok om socialtjänstens och hälso- och sjukvårdens arbete med våld i nära relationer.

Sektor socialtjänst har särskilt utsedda handläggare för våld i nära relation. Dessa handläggare har det övergripande ansvaret för att utreda vilka behov den våldsutsatta har. Därefter kan den enskilde bli aktualiserad på en eller flera enheter inom sektorn utifrån behov. Handläggare för våld i nära relation har ett särskilt ansvar för riskbedömning och eventuellt behov av skyddat boende.

Vid en eventuell ansökan om ekonomiskt bistånd är huvudprincipen att den enskilde ska utnyttja alla de möjligheter som normalt står till buds för att försörja sig själv. För att kunna avgöra om en biståndssökande har rätt till ekonomiskt bistånd måste socialnämnden bland annat bedöma om behovet kan tillgodoses genom egna tillgångar. Att någon är utsatt för våld eller andra övergrepp innebär, enligt Socialstyrelsen, inte att den vanliga biståndsprövningen kan sättas ur spel. Varje ärende ska så långt som möjligt handläggas enligt sedvanliga principer och rutiner. Det är dock viktigt att det i varje enskilt fall görs en helhetsbedömning, om hjälpbehovet bedöms bli kort- eller långvarigt, vad som kan anses skäligt samt vilka konsekvenser det kan få om den enskilde inte får det sökta biståndet. Särskild hänsyn ska även tas till barns situation.

Personer som varit utsatta för våld i nära relationer kan vara i behov av akut ekonomiskt bistånd, till exempel mat och kläder för den utsatta och eventuella barn. Om den hotade/våldsutsatta väljer att söka skydd i en annan kommun och under vistelsen där söker stöd och hjälp gäller vistelsekommunens yttersta ansvar i den akuta situationen, till exempel för skyddat boende och ekonomiskt bistånd. Vistelsekommunen är ansvarig för att genomföra de akuta insatserna i avvaktan på att bosättningskommunen erbjuder de insatser som behövs.

För dem som saknar egen försörjning kan det bli aktuellt med fortsatta ansökningar om ekonomiskt bistånd till uppehälle och livsföring i övrigt. Rätten till bistånd bedöms utifrån gällande riktlinjer och rutiner. I vissa situationer kan dock vissa undantag och generösare bedömningar göras, till exempel vid byte av bostad och hemutrustning, se rutin.

För personer som på grund av våld eller andra övergrepp behöver flytta till en annan kommun men inte kan göra det utan de insatser som han eller hon behöver, kan en ansökan göras i inflyttningskommunen. En sådan ansökan ska behandlas som om den enskilde var bosatt i inflyttningskommunen och hänsyn ska inte tas till att den sökandes behov är tillgodosedda i bosättningskommunen, se 2 a kap 9 § SoL.

Bosättningskommunen är skyldig att på begäran bistå med den utredning som inflyttningskommunen behöver för att kunna pröva ansökan. Behovet av hjälp med

att flytta ska styras av den enskildes utsatta situation och biståndet kan bestå av ekonomiskt bistånd, hyresgaranti, borgensförbindelse eller, i särskilda fall, hjälp att ordna boende.

Vilka personer som kan omfattas av denna typ av bistånd får avgöras i varje enskilt fall men kan omfatta dem som har olika grader av skyddade personuppgifter, under förutsättning att behovet inte kan tillgodoses på annat sätt.

Våldsutövare

Enligt 5 kap 11 a § SoL har socialnämnden i uppgift att verka för att den som utsätter eller har utsatt närstående för våld eller andra övergrepp ska ändra sitt beteende.

Personer som utövar våld i nära relation ska därför informeras om vilket stöd som finns att få samt lotsas vidare till insatser för att våldet ska upphöra.

Brottsoffer

Enligt 5 kap 11 § första stycket socialtjänstlagen (SoL) har socialnämnden i uppgift att verka för att den som utsatts för brott och dennes anhöriga får stöd och hjälp. Till denna grupp hör bland annat de som blivit utsatta för människohandel och prostitution.

Huvudprincipen vid ansökan om ekonomiskt bistånd är att den enskilde ska utnyttja alla de möjligheter som normalt står till buds för att försörja sig själv. Att någon är utsatt för brott innebär inte att den vanliga bistandsprövningen kan sättas ur spel.

Varje ärende ska så långt som möjligt handläggas enligt sedvanliga principer och rutiner. Det är dock viktigt att det i varje enskilt fall görs en helhetsbedömning, om hjälpbehovet bedöms bli kort- eller långvarigt, vad som kan anses skäligt samt vilka konsekvenser det kan få om den enskilde inte får det sökta biståndet. Särskild hänsyn ska även tas till barns situation.

För personer som på grund att de blivit utsatta för allvarliga brott behöver flytta till en annan kommun men inte kan göra det utan de insatser som han eller hon behöver, kan en ansökan göras i inflyttningskommunen. En sådan ansökan ska behandlas som om den enskilde var bosatt i inflyttningskommunen och hänsyn ska inte tas till att den sökandes behov är tillgodosedda i bosättningskommunen, se 2 a kap 9 § SoL.

Bosättningskommunen är skyldig att på begäran bistå med den utredning som inflyttningskommunen behöver för att kunna pröva ansökan. Behovet av hjälp med att flytta ska styras av den enskildes utsatta situation och biståndet kan bestå av ekonomiskt bistånd, hyresgaranti, borgensförbindelse eller, i särskilda fall, hjälp att ordna boende.

Ekonomiska avtal för bostad

Tecknande av ekonomiska avtal för bostad, till exempel hyresgaranti eller borgensförbindelse, för enskilda personer ingår inte i kommunens skyldighet. Vid ansökan om ekonomiskt avtal för bostad fattas ett avslagsbeslut enligt 4 kap 1 § socialtjänstlagen (SoL) med hänvisning till ovanstående. Bistånd i form av ekonomiskt avtal för bostad kan dock beviljas efter individuell prövning om synnerliga skäl föreligger. Den enskildes förmåga att lösa frågan om ekonomiskt avtal inom det egna nätverket eller möjligheten att erhålla bostad utan sådant avtal ska alltid vara utredd innan beslut fattas. Beslut att bevilja ekonomiskt avtal fattas enligt 4 kap 2 § SoL. Beslutet ska föregås av ett avslagsbeslut enligt 4 kap 1 § SoL.

Vid ansökan om ekonomiskt avtal för bostad ska särskilt beaktas vad hänsyn till barnets bästa kräver.

I de fall då ekonomiskt avtal för bostad beviljas ska Försörjningsstödsenheten i första hand uttömma möjligheten att teckna hyresgaranti, så kallad enkel borgen. En hyresgaranti gäller endast för hyror och under en begränsad period som förhandlas fram med hyresvärd, till exempel tre månadshyror under ett års tid eller sex månadshyror under två års tid. Beslut fattas enligt särskild delegation.

I enstaka fall kan avtal beviljas i form av borgensförbindelse om hyresvärden kräver det. Om orsaken till att hyresvärden kräver en borgensförbindelse är tidigare störningar i boende eller missbruk ska utredning i första hand göras av handläggare på den enhet som arbetar med missbruksfrågor. En borgensförbindelse gäller för hyror samt övriga kostnader som hyresgästen ansvarar för enligt gällande hyreslagstiftning. Borgensförbindelsen ska alltid vara tidsbegränsad till ett år eller max två år. Beslut fattas enligt särskild delegation.

Ett ekonomiskt avtal är personligt och upphör att gälla om hyresgästen flyttar eller hyr ut lägenheten i andra hand. Ett ekonomiskt avtal innehåller också en överenskommelse mellan socialnämnden och hyresgästen och avtalet kan sägas upp om hyresgästen inte följer denna överenskommelse. Ett ekonomiskt avtal är alltid knutet till en bestämd lägenhet.

Förmedling av egna medel

För att den enskilde ska vara tillförsäkrad en skälig levnadsnivå kan behov finnas av en stödinsats genom förmedling av egna medel. Beslut ska som regel vara tidsbegränsat och fattas enligt 4 kap 1 § socialtjänstlagen.

Bistånd i form av förmedling av egna medel ska ha ett klart rehabiliterande syfte att hjälpa den enskilde att själv klara sin ekonomi. Målsättningen ska alltid vara att den enskilde ska klara sin ekonomi på egen hand inom rimlig tid.

Vid ansökan om bistånd i form av förmedling av egna medel ska särskilt beaktas vad som krävs för barns bästa.

Biståndet ska inte ersätta den hjälp som kan fås genom tillsättande av god man eller förvaltare, men kan beviljas i avvaktan på att sådan tillsätts.

Beslut om bistånd i form av förmedling av egna medel fattas enligt särskild delegation.